

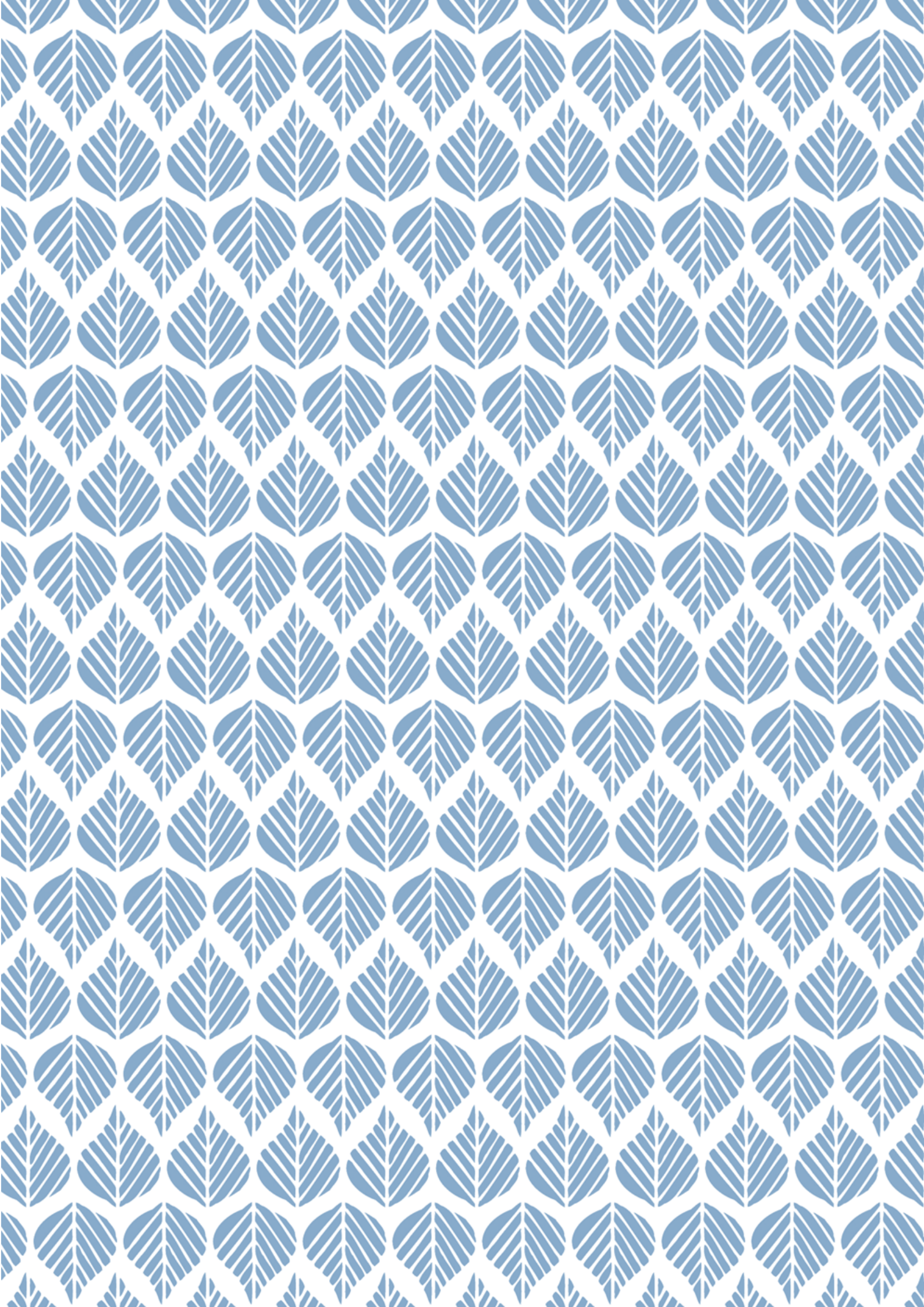

Hållbarhetsrapport 2022

2023-04-04

Älmhults
kommun

INNEHÅLL

HÅLLBARHETSRAPPORT 2022	4
Agenda 2030	4
Det här innebär hållbar utveckling	4
Det här är Älmhults kommuns roll i hållbarhetsarbetet	4
Om bokslutet	5
Vision och lokala mål	6
Livskvalitet och trygghet	9
Delaktighet och jämlikhet	14
Livslångt lärande och ett växande Älmhult	17
Minskad klimatpåverkan	22
En cirkulär kommun	26
Hållbara livsmiljöer	29
Rika och tillgängliga naturmiljöer	32
Slutsatser	37
Vägen framåt	37

HÅLLBARHETS RAPPORT 2022

Vi arbetar för att bygga ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart Älmhult. I den här hållbarhetsrapporten kan du läsa om hur vi har arbetat med hållbar utveckling i Älmhults kommun under 2022.

Agenda 2030

Hållbarhetsarbetet i Älmhult kommun utgår från Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. De globala målen finns till för att uppnå fyra saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- Att främja fred och rättvisa
- Att lösa klimatkrisen

Agenda 2030 antogs av FN:s medlemsländer den 25 september 2015 och är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare har antagit. Den innehåller 17 globala mål, som i sin tur har 169 delmål, och spänner över ett stort antal viktiga samhällsfrågor med avgörande betydelse för vår och planetens framtid.

De 17 målen är integrerade, odelbara och inkluderar alla. Utgångspunkten är alltså att man inte kan välja ut några mål utan måste ta hänsyn till samtliga mål och hur de påverkar varandra. De två grundprinciperna är omställning och partnerskap. Hållbarhetsarbetet kräver därför helhetssyn och samverkan.

Det här innebär hållbar utveckling

En hållbar utveckling innebär att vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. En hållbar utveckling bygger på tre dimensioner:

1. Social hållbarhet

Den sociala hållbarheten handlar om hur vi lever tillsammans i våra samhällen, hur samhällena är inkluderande, hur mänskliga rättigheter efterlevs och hur vi tar hand om varandra.

2. Miljömässig hållbarhet

Den miljömässiga hållbarheten handlar om hur vi människor tar hand om planeten, miljön och naturen runt omkring oss.

3. Ekonomisk hållbarhet

Den ekonomiska hållbarheten handlar om hur vi får samhället att fungera och hur vi genom skattefinansiering och privata investeringar uppnår en sund ekonomisk balans.

De globala målen för hållbar utveckling inkluderar alla tre dimensionerna.

Det här är Älmhults kommuns roll i hållbarhetsarbetet

I Sverige har kommunerna och regionerna en central roll i genomförandet av de globala målen. De kommunala grunduppdragen, exempelvis skola, vård, omsorg och samhällsplanering, är i hög grad kopplade till målen i Agenda 2030.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att hållbarhetsperspektivet finns med i planeringen och för att följa upp hur hållbarheten utvecklas i Älmhults kommun. Kommunens nämnder och bolag bidrar i hållbarhetsarbetet utifrån verksamheternas grunduppdrag, med olika tyngdpunkt på de tre hållbarhetsdimensionerna.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Om bokslutet

I den här rapporten sammanfattas Älmhults kommuns hållbarhetsarbete under 2022. Syftet är att kortfattat redogöra för vilka hållbarhetsfrämjande insatser som vi genomfört, vilka utmaningar vi står inför och vilka resultat som vi uppnått.

De globala målen är indelade i 7 olika fokusområden, 3 stycken under social hållbarhet och 4 stycken under ekologisk hållbarhet.

För varje fokusområde beskrivs följande:

- Det här är våra utmaningar, exempel på områden som vi särskilt behöver arbeta med i vår kommun.
- Det här gjorde vi under 2022, exempel på insatser som vi genomförde under 2022.
- Relevanta nyckeltal från Kolada. Bedömning av nyckeltal görs med:

Negativ trend
Neutral trend
Positiv trend

Fokusområde	Globala hållbarhetsmål
Social Hållbarhet	
Livskvalitet och trygghet	➔ Ingen fattigdom ➔ Ingen hunger ➔ Hälsa och välbefinnande ➔ Fredliga och inkluderande samhällen
Jämlikt och rättvist	➔ Jämställdhet ➔ Minskad ojämlikhet
Växande och inkluderande	➔ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur ➔ God utbildning för alla ➔ Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt ➔ Genomförande och globalt partnerskap
Ekologisk Hållbarhet	
Minskad klimatpåverkan	➔ Bekämpa klimatförändringarna ➔ Hållbar energi för alla
Cirkulär kommun	➔ Hållbar konsumtion och produktion
Hållbara Livsmiljöer	➔ Hållbara städer och samhällen
Rika och tillgängliga naturmiljöer	➔ Hav och marina resurser ➔ Rent vatten och sanitet för alla ➔ Ekosystem och biologisk mångfald

Vision och lokala mål

Kommunens vision är den övergripande målbilden för allt arbete som genomförs i Älmhults kommun och är beslutad av kommunfullmäktige.

Älmhults kommun – internationellt och nära

I Älmhults kommun ska det vara enkelt att leva och växa. Hos oss ska du känna trygghet, trivsel och stolthet oavsett vem du är och var du kommer ifrån.

Här känner sig alla hemma! I vår kommun utvecklas vi tillsammans och löser framtida utmaningar med mod och småländsk klurighet. Här mår vi bra och finner livskvalitet, idag och i morgon.

De fem områdena i kommunens Miljöplan speglas under fokusområde Ekologisk hållbarhet. Miljöplan 2030 som antogs av kommunfullmäktige 2017.

Kommunen har åtta resultatmål som leder mot kommunens vision.

Fokusområde	Huvudmål Agenda 2030	Aktuella delmål för kommuner	Kommunens resultatmål
Social Hållbarhet	→ Ingen fattigdom	1.2 Minska fattigdomen med minst 50 % till 2030. Minst halvera den andel män, kvinnor, flickor och pojkar i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.	I Älmhults kommun ökar andelen självförsörjande hushåll för varje år.
	→ Ingen hunger	2.2 Utrota alla former av felnäring. Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat i fråga om äldre personers näringsbehov.	I Älmhults kommun arbetar vi hälsofrämjande och förebyggande vilket innebär ett minskat stödbehov.
	→ Hälsa och välbefinnande	3.4 Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental och fysisk hälsa. 3.5 Förebygg och behandla risk- och missbruk. 3.6 Minska antalet dödsfall och skador i vägtrafiken.	
Livskvalitet och trygghet	→ Fredliga och inkluderande samhällen	16.1 Minska våldet. Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt. 16.2 Skydda och eliminera alla former av övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld eller tortyr mot barn. 16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.	I Älmhults kommun skapar vi förutsättningar för ett rikt och varierat fritids- och kulturutbud och mötesplatser. I Älmhults kommun får du snabb, effektiv och rättssäker service dygnets alla timmar.
	→ Jämställdhet → Minskad ojämlikhet	5.1 Utrota all form av diskriminering av kvinnor och flickor 5.2 Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattandeoffentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att	I Älmhults kommun får du ett stöd anpassat utifrån dina förutsättningar och där effekterna av
Delaktighet och jämlikhet			

		främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt. 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering. 10.3 Säkerställ lika rättigheter för alla och utrota diskriminering.	insatserna positivt ska bidra till att öka/bibehålla din förmåga.
	→ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur → God utbildning för alla → Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt → Genomförande och globalt partnerskap	Delmål 4.1 – Avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet Delmål 4.4 – Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet Delmål 4.5 – Utröta diskriminering i utbildning Delmål 4.7 – Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap Delmål 4.a – Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer Delmål 9.1 – Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer Delmål 9.2 – Främja inkluderande och hållbar industrialisering Delmål 9.4 – Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet	Alla barn och elever i Älmhults kommun har en positiv kunskapsutveckling samt att alla är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet. I Älmhults kommun ska alla barn i förskolan och grundskolan få sina val av skolor.
Livslångt lärande och ett växande Älmhult		8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete. 8.6 Till 2030 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. 8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter. 17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier	I Älmhults kommun ökar befolkningen med 1 procent årligen. Befolkningsökningen sker i kommunens olika delar. I Älmhults kommun är det enkelt och effektivt att få kontakt och hjälp när du vill starta företag eller utveckla ditt företag.
Ekologisk Hållbarhet			
Minskad klimatpåverkan	→ Bekämpa klimatförändringarna → Hållbar energi för alla	7.2 Öka andelen förnybar energi i världen 7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet 13.1 Stärk motståndskraften och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer 13.2 Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering 13.3 Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar	
Cirkulär kommun	→ Hållbar konsumtion och produktion	12.3 Halvera matsvinnet i världen 12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall	

Hållbara Livsmiljöer	→ Hållbara städer och samhällen	12.5 Minska mängden avfall markant 12.6 Uppmuntra företag att tillämpa hållbara metoder och hållbarhetsredovisning 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling 12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar 11.2 Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering 11.6 Minska städernas miljöpåverkan 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla
Rika och tillgängliga naturmiljöer	→ Hav och marina resurser → Rent vatten och sanitet för alla → Ekosystem och biologisk mångfald	14.1 Minska föroreningarna av haven 14.2 Skydda och återställ ekosystem 14.5 Bevara kust- och havsområden 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning 6.4 Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattenekosystem 15.9 Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning

Livskvalitet och trygghet

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Alla människor har rätt till ett bra liv med arbete, hälsa och möjlighet att påverka vad som händer. Vårt välbefinnande omfattar också trygghet, meningsfull fritid och möjlighet till utveckling. Genom att främja hälsa och förebygga ohälsa ges människor förutsättningar för ett självständigt liv.

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 1: Ingen fattigdom

Avskaffa fattigdom i alla dess former och ge alla människor chans till ett värdigt och tryggt liv. Kommunens ansvar för socialt stöd och omsorg innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den.

1 INGEN
FATTIGDOM

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 1.2: Minska fattigdomen med minst 50 % till 2030.

Minst halvera den andel män, kvinnor, flickor och pojkar i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

Mål 2: Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och bättre kosthållning samt främja ett hållbart jordbruk. Alla människor ska få äta sig mätta och få bra och näringsriktig mat året om. Hunger och felnäring är världens största hälsorisk.

2 INGEN
HUNGER

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 2.2: Utrota alla former av felnäring.

Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat i fråga om äldre personers näringsbehov.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling.

3 HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 3.4: Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental och fysisk hälsa

Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat i fråga om äldre personers näringsbehov.

Delmål 3.5: Förebygg och behandla risk- och missbruk

Stärka insatserna för att förebygga och behandla skadligt alkoholbruk, narkotikabruk, drogmissbruk, tobaksbruk och spelmissbruk.

Delmål 3.6: Minska antalet dödsfall och skador i vägtrafiken

Till 2030 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 16.1: Minska våldet

Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

Delmål 16.2: Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld

Skydda och eliminera alla former av övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld eller tortyr mot barn.

Delmål 16.7: Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande

Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Det här är våra utmaningar

Ett delmål i Agenda 2030 är att vi till 2030 minst ska halvera den andel kvinnor, män och barn som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

Kommunen har en hög andel, 11,6 % (2021), barn och unga i ekonomiskt utsatta hushåll. Detta är dock en minskning på 6% jämfört med 2020. Snittet för riket var 7,7 % för 2021. Vi behöver fortsätta arbeta aktivt med att alla barn och unga ska ha möjlighet till goda uppväxtvillkor oavsett familjens ekonomiska situation.

Kommunen behöver stötta fler familjer att bryta långvarigt försörjningsstöd och komma in på arbetsmarknaden. År 2021 hade 2,1 procent av den vuxna befolkningen ett långvarigt ekonomiskt bistånd, medan genomsnittet för alla kommuner var 1,1 procent.

Möta det ökande behovet av hjälp och stöd till personer i behov av budget- och skuldrådgivning. Här behövs också ett mer proaktivt arbete för att fånga personer med ekonomiska svårigheter i ett tidigare skede samt ett strukturerat samarbete mellan olika verksamheter. En utmaning är också att nå ut med information till kommunens invånare om vilken rådgivning som kommunen erbjuder.

Ökade behov av insatser samt utveckling av välfärdsteknik och förebyggande insatser inom socialförvaltningen för att möta att fler behöver välfärd och färre som kan utföra tjänsterna.

Välfärdens kompetensförsörjning är en stor utmaning. För att klara kompetensförsörjningen inom socialförvaltning behöver kommunen fortsätta att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Detta kan göras genom att bland annat använda kompetensen rätt, söka nya samarbeten, utnyttja tekniken smart, ge stöd till medarbetarnas utveckling och öka heltidsarbetet.

Vi behöver bidra till hälsosammare matvanor för att minska risken för ohälsa. Höjda matpriser under 2022 gör att fler väljer billigare och mindre näringsstäm mat. Nationellt uppmärksammas även behovet av att öka självförsörjningen av livsmedel för att klara större samhällskriser.

Det finns stora hälsoskillnader mellan olika grupper i samhället. Därför behöver vi arbeta för att skapa mer jämlika livsvillkor för våra invånare, som i sin tur kan bidra till mer jämlik hälsa. I samhället i stort ökar arbetsmiljörelaterade problem i form av stress och psykisk ohälsa. Viktiga frågor för Älmhult är psykisk hälsa i alla åldrar och livsstilsbetingade riskfaktorer (matvanor, stillasittande, rökning och alkohol).

I årets trygghetsmätning ökade den upplevda otryggheten något, från 1,4 till 1,8, men är fortfarande låg. Värdet 0 indikerar ”närmast obefintligt problem” och 6 indikerar ”alarmerande påtagligt problem”. Ökningen har skett i Älmhults centralort medan övriga områden ligger på motsvarande nivå som föregående år.

Andelen tjejer som känner sig trygga i åk 9 har minskat från 78% till 63 % och andelen pojkar från 81 till 65% (mellan 2020 och 2021).

Det här gjorde vi under 2022

För att ge fler möjlighet att ta steget till egen försörjning och komma in på arbetsmarknaden startade kommunen under året upp arbetet med extratjänster, introduktionstjänster.

För att minska försörjningsstödet har en ny process startats upp för att i ett tidigt skede hitta rätt insats/aktivitet för att öka chansen till egen försörjning.

Under hösten flyttade secondhandbutiken Återbruket till nya lokaler vilket möjliggjorde förbättrad struktur för arbetsträning. Verksamheten samarbetar med SSAM (Södra Smålands Avfall och Miljö) och Arbetsförmedlingen.

Ny multisportarna på innegård i Älmhultsbostäders bostadsområde. Arenan ökar möjligheten för barn och ungdomar boende i området till en meningsfull och aktiv fritid.

Fortsatt satsning på äldreomsorgen. Uppstart av ett demensteam med olika professioner för att ge det bästa stödet till den enskilde.

Fördjupande utbildning till våra budget- och skuldrådgivare.

Under året gjordes en särskild satsning på trygghetskapande teknik och alla larm inom vård- och omsorg och omsorg funktionsvariation är nu digitala. Trygghetslarmen bidrar till att ge trygghet för brukare och anhöriga. De ger även en ökad säkerhet då de minskar sårbarheten och ger ökade kontaktytor.

Till följd av kriget mellan Ukraina och Ryssland har Socialförvaltningen påverkats av osäkerheten kring massflyktsdirektivet. Kommunen har tagit emot en kvotfamilj och 18 individer enligt massflyktsdirektivet. Föräldrar i kommunen har erbjudits föräldrastödsprogrammen Trygghetscirkeln, Föräldraskap i Sverige och Ny mamma i Sverige.

För en mer rättssäker handläggning och ett nära handledarskap har varje enhet en förste socialsekreterare eller en samordnare. Samordnare

inom våld i nära relationer anordnade under 2022 ”En vecka fri från våld”. Älmhults kommun har även gått med i ett boendenätverk som ytterligare en insats inom våld i nära relation.

Fortsatt fokus på trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i samverkan med polis, näringsliv och civilsamhälle. Kommunen har utfört trygghetsvandringar och medborgardialoger tillsammans med fastighetsägare och kommunpolis. Nya detaljplaner har genomgått trygghetsanalyser utifrån BoTryggt2030-konceptet. Kommunen har även genomfört en social nuläges- och behovsanalys i Älmhults östra del som ett led i arbetet med att öka tryggheten.

Älmhultsbostäder har infört tagglås till fastigheterna samt arbetat med ytterbelysningen på bostadsgårdar. Skolor har genomfört trygghetsvandringar tillsammans med elever för att identifiera och åtgärda otrygga platser.

Trivselledarutbildning av elever och personal och fler organiserade rastaktiviteter har ökat elevers trygghet, rörelse och samhörighet på flera skolor.

Läs mer om hälsosatsningar kopplat till cykling, friluftsliv och gröna miljöer under Ekologisk hållbarhet.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
1	Invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	↘
1	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	↘
2	Invånare med fetma, andel (%)	→
3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	→
3	Medellivslängd kvinnor, år	↗
3	Medellivslängd män, år	→
3	Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	→
16	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	→
16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv.	→
16	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	↘

Lokala resultatmål	Helhetsbedömning 2022
I Älmhults kommun ökar andelen självförsörjande hushåll för varje år.	▲
I Älmhults kommun arbetar vi hälsofrämjande och förebyggande vilket innebär ett minskat stödbehov.	▲
I Älmhults kommun skapar vi förutsättningar för ett rikt och varierat fritids- och kulturutbud och mötesplatser.	●
I Älmhults kommun får du snabb, effektiv och rättssäker service dygnet alla timmar.	●

Delaktighet och jämlikhet

Människors möjligheter att påverka sin omvärld har betydelse för deras upplevelse av hälsa. Därför är delaktighet och inflytande i samhället en av de mest grundläggande förutsättningarna för mänskligt välbefinnande. Delaktighet handlar om möjligheten för alla att vara delaktiga inom samhällets alla områden. Diskriminering och utanförskap är en orsak till att människors delaktighet och inflytande minskar. Barn och unga ska känna delaktighet i samhället och känna till hur och i vilka sammanhang de kan påverka beslut som rör dem själva och samhället. Synpunkter ska alltid hämtas in från barn och unga inför beslut som rör dem och barnkonventionen ska genomsyra allt beslutsfattande.

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 5: Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter samt makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Det handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället.

5 JÄMSTÄLLDHET

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 5.1: Utrota all forma av diskriminering av kvinnor och flickor

Delmål 5.2: Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor

Delmål 5.5: Säkerställ deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande

Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder. I ett hållbart samhälle har invånarna likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning.

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 10.2: Främja social, ekonomisk och politisk inkludering.

Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Delmål 10.3: Säkerställ lika rättigheter för alla och utrota diskriminering.

Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande praxis och främja åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

Det här är våra utmaningar

Det nationella målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Så länge det inte är uppnått behöver vi arbeta aktivt med att ge kvinnor och män, flickor och pojkar, en likvärdig service och främja en jämställd samhällsutveckling.

Tydliga resultat skillnader i skolan mellan flickor och pojkar. Andel elever i åk 9 som var behöriga till yrkesprogram var 69% (81%) för pojkar resp. 77% (88%) för flickor.

Samtidigt är det en lägre andel flickor (66%) än pojkar (81%) som upplever trygghet i skolan (åk 5). Vi behöver fortsätta förbättra skolresultaten och tryggheten i skolan för både flickor och pojkar.

Vi behöver fortsätta vårt arbete för att motverka segregation, vilket påverkar invånarnas trygghet och livschanser. Ca 15 % av kommunens befolkning bor i s.k. områdestyp 1 med stora socioekonomiska utmaningar. Samtidigt bor drygt 70% av befolkningen i områdestyp 4 med goda socioekonomiska förutsättningar. Älmhult hamnar på tredje plats bland svenska kommuner när det gäller andel sysselsatta i kunskapsintensivt

näringsliv. I kommunen bor och verkar människor från fler än 50 olika länder och vart fjärde invånare (högst i Sverige) mellan 0–19 år är född utomlands. Detta skapar unika förutsättningar då människor med olika bakgrund, erfarenheter och färdigheter berikar varandra. Ett framgångsrikt integrationsarbete är ett av de viktigaste målen för att säkra framtida arbetskraftsbehov, tillväxt och välfärd.

Det krävs fler insatser för att integrera barnens perspektiv i beslut som berör dem. Det handlar om att nå ut till fler barn för att informera dem om deras rättigheter. Fler barn behöver känna till vilka möjligheter de har att tycka till och påverka kommunens utveckling och få en inblick i kommunens verksamheter och lära sig hur kommunen fungerar. Det handlar även om att utveckla verktyg och metoder för dialog som passar barn. Exempelvis ett närmare samarbete med skolornas elevråd.

Det här gjorde vi 2022

Genomförande av dialoger med barn i förskola och skola om deras rättigheter enligt barnkonventionen. Dialoger med barn kring kommande detaljplaner under Älmhultsfestivalen. Under året har också det kommunala bostadsbolaget Älmhultsbostäder genomfört dialoger med barn i deras bostadsområden vilket har resulterat att en ny multiarena ha byggts enligt önskemål från barn.

”Barnens bästa gäller i Kronoberg” har utvecklats genom process ”gynnsam samverkan”. Processen syftar till att i ett tidigt skede nå de barn, unga, vuxna och familjer som kan vara i behov av insatser och med ett samordnat stöd ge möjlighet till en positiv utveckling, stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer i familjesituationen.

Under 2022 uppdaterades kommunens webbplats med ny profil och förbättrat innehåll. Det innebär bland annat att webben nu helt uppfyller kraven på tillgänglighetsanpassning och informationssäkerhet (GDPR). Hemsidan har rankats topp 10 i Sverige utifrån hantering av personlig integritet och informationssäkerhet. Den har även fått en ny sökmotor som gör det enklare att hitta information.

Nya och smartare e-tjänster förenklar ytterligare för de som vill kontakta kommunen digitalt. Som ett

komplement till informationen på webben skickas varje månad ut aktuell information i tryckt format till alla hushåll i kommunen.

Tjänsterna i servicecenter har vidareutvecklats, exempelvis krängelombud, och fler och fler frågor kan besvaras direkt i första kontakten i servicecenter. Älmhults kommun placerade sig i topp 4 i Sveriges Kommuner och Regioners servicemätning.

Uppstart av ny assistansgrupp för att klara ökningen av ärenden inom personlig assistans. Sammantaget innebär det en personalökning med 22 årsarbetare.

Vi fortsatte arbetet med att skapa nya områden för bostäder med fokus på en blandning av bostadsrätter, hyresrätter och villor. (Ex Västra Bökhult Etapp 1 och Paradiset).

Undervisningen har utvecklats med forskningsbaserade åtgärder som gynnar pojkars lärande, i syfte att öka likvärdigheten och jämlikheten i flickors och pojkars förutsättningar till en likvärdig framtid med vidare utbildning och annan sysselsättning.

Mångfaldsfestival och pridetåg arrangerades i samband med Älmhultsfestivalen i samverkan med Kulturskolan och fritidsgården.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
5	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%) (-2022)	→
5	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%) (-2021)	↗
5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%) (-2021)	→
10	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%) (-2021)	→
10	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20–64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%) (-2022)	→ (↘)
10	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) (-2022)	→
10	Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%) (-2022)	→
10	Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren kan göra det hen vill med hjälp av sina assistenter, andel (%) (-2022)	↗
10	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%) (-2022)	→ (↗)

(förra årets trend inom parentes)

Lokala resultatmål

Helhetsbedömning
2022

I Älmhults kommun får du ett stöd anpassat utifrån dina förutsättningar och där effekterna av insatserna positivt ska bidra till att öka/bibehålla din förmåga.

Livslångt lärande och ett växande Älmhult

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Att investera i hållbara företag, industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.

9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 9.1: Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer

Delmål 9.2: Främja inkluderande och hållbar industrialisering

Delmål 9.4: Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet

Mål 4: God utbildning för alla

En inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 4.1: Avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet

Delmål 4.5: Utrota diskriminering i utbildning

Delmål 4.7: Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap

Delmål 4.A: Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Kommunen har en central roll i att rusta medborgarna för framtidens arbetsmarknad och att skapa ett gott företagsklimat lokalt samt vara en attraktiv arbetsgivare.

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 8.5: Full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor, lika lön för alla
Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Delmål 8.6: Främja ungas anställning, utbildning och praktik

Till 2030 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Delmål 8.9: Främja gynnsam och hållbar turism

Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling. För att nå de gemensamma målen behöver vi samarbeta och tillsammans verka för ett gemensamt arbete för hållbar utveckling över gränser.

**17 GENOMFÖRANDE
OCH GLOBALT
PARTNERSKAP**

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 17.17 Uppmuntra effektiva partnerskap

Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Det här är våra utmaningar

Kommunen behöver arbeta med att höja andelen elever som är behöriga till gymnasieutbildning. Vi behöver även fortsätta arbeta aktivt med att förbättra resultaten i grundskolan.

En utmaning är att utjämna skillnader mellan skolor. Vårdnadshavares bakgrund behöver inte styra hur eleven klarar skolan om skolans verksamhet har

förutsättningar som uppväger och möjliggör ett ökat lärande för eleven. Språk-, läs- och skrivutveckling behöver fortsätta att prioriteras. En faktor som kan påverka resultat är lägre betygsättning än provresultat, där Älmhult sätter något lägre betyg i engelska och svenska än provresultat jämfört med snittet för riket.

Det finns ett behov av förbättrad samverkan mellan skola och socialtjänst kring elever och familjer, exempelvis en mer öppen dialog om elevernas

situation. Aspekter som försvårar kommunikation idag kan vara sekretess och resursbrist.

Ytterligare en utmaning är trygghet och studiero i skolans verksamheter. Även ökat fokus på en hållbar arbetsmiljö för lärare och rektorer för att skapa tid för samarbete, fördjupning och reflektion när det gäller utvecklingsarbete.

Vi behöver fortsätta att investera i infrastruktur som främjar hållbar utveckling. Vi behöver även främja innovationer och hållbar industri. Det är långa etableringsprocesser för vissa innovations-/infrastrukturuområden, till exempel för energiproduktion med sol och vind. Det krävs både långsiktighet i planering och uthållighet.

Tillgång till färdig verksamhets- och industrimark är en utmaning att matcha i tid och omfattning till behovet.

Kompetensförsörjning är en stor utmaning inom näringslivet där många företag aviserar svårighet att hitta rätt kompetens i den omfattning som behövs, både i nuläge och framåt. Detta gör att kvalitén och utbudet på skolans verksamhet är av central betydelse. Även möjligheterna att arbetspendla till Älmhult samt viljan och möjligheten att bosätta sig i kommunen är avgörande.

Kommunen behöver arbeta proaktivt med att möta näringslivets kompetensbehov samt inspirera ungdomar till yrkesutbildning.

Långtidsarbetslösheten minskade i Älmhult under 2022, men är fortfarande över snittet i Sverige.

Andelen unga invånare 17–24 år som varken arbetar eller studerar minskar men utmaningen är att hitta alternativa vägar ut i arbetslivet såsom samverkan med andra aktuella myndigheter och anpassade praktikplatser.

Det här har vi gjort 2022

Ett samarbete mellan socialförvaltningen och vuxenutbildningen har påbörjats i syfte ge fler invånare förutsättningar att matchas mot arbete i samband med eller efter studier.

Under 2022 påbörjades ett arbete med introduktionsanställningar för att kunna erbjuda försörjningsstödstagare en sysselsättning inom vård och omsorg. Syftet är att öka chanserna till självförsörjning och att på sikt även motivera till studier. Under året ansöktes också om medel från Arbetsförmedlingen för att kunna erbjuda så kallade Ungdomsjobb till ungdomar som bedömdes stå långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden.

Deltagande på Yrkes-SM i Växjö. 700 elever från Älmhults skolor var på plats och tre elever från Haganässkolan var med och tävlade.

Förberedelse av ny lärlingsutbildning (GLA) på Haganässkolan. Arbetet görs tillsammans med lokala företag och utbildningen startas upp hösten 2023.

Förberedelse av nytt Yrkehögskoleprogram till Förpackningsingenjör. Arbetet görs tillsammans med lokala företag och utbildningen startas upp hösten 2023.

Under 2022 har samverkan mellan kommun och näringsliv startats upp för framtagande av gemensamma mål och aktiviteter för förbättrat näringslivsklimat. En hel del aktiviteter är redan genomförda eller påbörjade. Marknadsföring bland annat genom en särskild älmhultsbilaga i Dagens industri som arbetades fram under 2022 för publicering januari 2023.

Ytterligare fokus på särskilda servicetjänster riktade till företag, till exempel lotstjänst för etablering och företagsutveckling, krångelombud för att driva förenkling med mera.

Återkommande näringslivsfrukostar och andra nätverksmöten för att lyfta näringslivsfrågor i kommunen. Över 80 företagsbesök för dialog och samarbete med näringslivet.

Under 2022 har samverkan utvecklats mellan skola, socialtjänst, fältare, polis inom brottsförebyggande arbete på Haganässkolan och Linnéskolan. Drogtester har gjorts på Haganässkolan.

Kompetensutveckling i delaktighet för rektorer och personal kring hur elevers delaktighet i skolan kan öka, detta har bidragit till ökad inkludering.

Fler skolor använder sig av s.k. kooperativt lärande i undervisningen. Detta ökar elevers delaktighet och lärande och har resulterat i förbättrade resultat. Resultaten i årskurs 6 och årskurs 3 visar att vi tillhör de bästa 25% i landet.

Tre skolor har under 2022 ingått nytt samarbete med Skolverket och Linnéuniversitetet inom ramen för Samverkan för bästa skola, i syfte att öka den egna förbättringskapaciteten och därmed öka måluppfyllelsen.

Under året har kommunen besökt en samarbetskommun i Sydafrika, JB marks kommun. Besöket var en del i ett SIDA-finansierat kommunsarbete kring grönplanering. Projektet handlar om att dela varandras utmaningar, möjligheter och erfarenheter kring grönska, klimatanpassning, trygghet, inkludering och stadsutveckling.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	↘(↗)
4	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)	↘
4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	↘
4	Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	↘
4	Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	↘
8	Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) (-2020)	→
8	Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	→(↘)
8	Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%)	→(↘)
8	Arbetslöshet 18–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	→(↘)
8	Arbetslöshet 16–24 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef. (-2020)	→
9	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	↗
9	Företagsklimat enl. Svenskt näringsliv	↘
	Befolkning i kollektivtrafikhöga läge, andel (%)	→

Egna nyckeltal	Trend
Andel elever i åk 9 med minst betyg E i alla ämnen	↘
Andelen elever i årskurs 6 som uppnått minst E i samtliga ämnen åk 6 (vt 2021-vt 2022)	↘
Andel elever som uppger att de har en bra studiero (enkät) Åk 4–6	→ 69,3% (68,3%)
Andel elever som uppger att de har en bra studiero (enkät) Åk 7–9 + gy	→ 71,1% (73,2%)

(förra årets trend inom parentes)

Lokala resultatmål	Helhetsbedömning 2022
Alla barn och elever i Älmhults kommun har en positiv kunskapsutveckling samt att alla är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet.	
I Älmhults kommun ska alla barn i förskolan och grundskolan få sina val av skolor.	
I Älmhults kommun ökar befolkningen med 1% årligen. Befolkningsökningen sker i kommunens olika delar.	
I Älmhults kommun är det enkelt och effektivt att få kontakt och hjälp när du vill starta företag eller utveckla ditt företag.	

Minskad klimatpåverkan

Klimatförändringarna är det allvarligaste hotet mot mänskligheten och livet på jorden. Det behövs många olika insatser för att minska utsläppen och bromsa förändringarna. Utsläppen av växt husgaser fortsätter att öka och riskerar att medföra en global uppvärmning som överstiger två grader. Det skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och en ökad risk för naturkatastrofer.

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 7: Hållbar energi för alla

Målet innefattar tillgång till pålitlig energi, övergång från fossilbränslen till förnybara bränslen och ett fördubblande av den globala takten i energieffektiviseringen till 2030. Det nationella målet är att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland med ett energisystem baserat på 100 % förnybar energi.

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 7.2: Öka andelen förnybar energi i världen

Delmål 7.3: Fördubbla ökningen av energieffektivitet

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

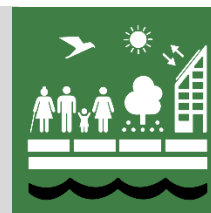
Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGEN

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 13.1: Stärk motståndskraften och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer

Delmål 13.2: Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering

Delmål 13.3: Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar

Det här är våra utmaningar

Koldioxidutsläppen är de högsta i modern tid. Det kommer krävas mycket drastiska utsläppsminskningar under de närmsta åren om 1,5-gradersmålet fortfarande ska kunna uppnås. Det är budskapet i den stora sammanfattande rapport som presenteras av FN:s klimatpanel IPCC i mars 2022. Utsläpp orsakade av människan har redan fått temperaturen på jorden att stiga med 1,1 grader. Koldioxidhalten har ökat från cirka 250 ppm till över 400 ppm på bara 100 år. Förra gången världen upplevde jämförbara koldioxidkoncentrationer var för 3–5 miljoner år sedan, då temperaturen var 2–3° C varmare och havsnivån var 10–20 meter högre än nu.

Vi ser redan nu effekter i vår kommun av klimatförändringarna, främst i form av ökad risk för

översvämningar men även mer långvariga och mer frekventa värmeböljor. I allt vårt arbete med samhällsplanering behöver vi lägga vikt vid att både minska klimatpåverkan och anpassa planeringen till nuvarande och kommande klimatförändringar.

Kommunen behöver arbeta aktivt med att effektivisera och minska klimatutsläppen från kommunorganisationens fordonsflotta.

Energisituationen har under 2022 varit kraftigt ansträngd i Sverige och Europa med kraftigt stigande elpriser. Kommunen behöver fortsätta arbetet med energieffektivisering i fastigheter och verksamheter men också snabba på arbetet med att byta ut gatubelysning till LED-belysning, öka investeringstakten för solceller på kommunens fastigheter samt att effektivisera värmesystem i utvalda fastigheter.

Det här har vi gjort 2022

Kommunorganisation har under 2022 bytt ut äldre remdrivna ventilationsaggregat till direktdrivna med EC-motorer och samtidigt ökat på återvinningen från frånluften. Det pågår ständigt utbyte av T8 lysrör när dessa slutar fungera eller vid annan förändring. Arbetet har påbörjats med att byta ut en äldre värmekälla till en bergvärmeanläggning.

Krisen har resulterat i en ökad aktualitet av att ytterligare effektivisera energianvändningen. Kommunens alla förvaltningar har tagit fram förslag för att ytterligare minska elförbrukningen. En del insatser kan göras på kort sikt medan andra kräver investeringar. För att minska elanvändningen på kort sikt beslutade kommunen bland annat att julbelysningen ska tändas tidigast vid skymning, tiden för ventilation ska minskas samt att energianvändning ska minska i lokaler som inte används. Kommunen har även gått ut med kampanjer för medarbetare och invånare för att uppmana alla att spara energi, allt från att släcka efter sig till att korta ner duschtiden i kommunens omklädningsrum.

Under år 2022 har Älmhults kommun bytt cirka 250 armaturer till LED med inbyggd nattsänkning. Att byta en lampa av äldre modell till LED minskar energiförbrukningen drygt 50 %. Trots ständig utbyggnad av nya områden och nya stolpar var år 2022 första året då energiförbrukningen från gatubelysningen minskade. Under november och december år 2022 var det cirka 5 % lägre förbrukning än samma månader föregående år.

Under år 2022 har två större cykelvägsprojekt genomförts. En cykelväg har byggts tillsammans med Trafikverket mellan Delary samhälle och den enskilda vägen som leder fram till Ryfors skola. Detta möjliggör för skolbarn att cykla till skolan utan att behöva cykla på eller över väg 120.

Kommunen har även byggt en ny cykelväg längs Eriksgatan. Cykelvägen kopplar nu fint samman Köpmantunnelns cykelväg med Linnéskolan.

Under hösten 2022 genomfördes en solenergiföreläsning på Destination Möckelnäs. Föreläsningen besöktes av 200 solcellsspekulanter vilket tyder på att intresset för solceller fortgår. I anslutning till föreläsningen ordnades även en Miljölördag på stortorget i Älmhult för att sprida kunskap och engagemang kring miljöfrågor.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
7	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100%
7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv.	→
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv/inv.	↗
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv	↗
13	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv.	→(↗)

(förra årets trend inom parentes)

Mätbara mål från miljöplan 2030

Mål	Enhet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
1. År 2030 har användning av fossila bränslen upphört i Älmhults kommun. Delmål: 1 ton CO ₂ /invånare år 2025.	Ton CO ₂ /inv.	3,6	3,4	3,4	3,1	3,1	2		
	Ton CO ₂	57 732	56 481	57 411	55 430	54 320	48 300		En minskning på 11 %. Den stora minskningstakten förklaras med pandemin och den ökade användningen av elfordon och cykel.
2. År 2030 ska energianvändningen per invånare ha	MWh/inv.	32	31	29	24	29	26	29	

minskat till 25 MWh per invånare (minskning med 30 procent jämfört med 2005).									
Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021	2022		Kommentarer
3. År 2030 ska körsträckan per bil och invånare ha minskat till 667 mil/person.	mil/person	714	698	680	627	662			Snitt i Sverige 611 mil/person. Älmhults körsträcka per invånare har minskat med 3% mellan 2019 och 2021. I riket har snittkörsträckan minskat med 6% mellan 2019 och 2021. Minskad körning under pandemin, 2020, syns tydligt i statistiken.
4. Installerad effekt från solceller ska vara minst 40 W per invånare år 2025.	W/Inv.	40	58	104	156	291			Sedan 2018 finns tillgänglig statistik över kommunens alla solcellsanläggningar. Det ursprungliga målet 40W per invånare och inkluderar endast de anläggningar med elcertifikat.
5. År 2025 ska Älmhults kommunorganisation vara fossilbränslefri.	ton co2	2475	2211	1884	1449	810	870		Ej exakta siffor för fordon pga. avsaknad av system för datainsamling. Antag ca 400 ton Co2 från transporter. Exkl. utsläpp från fordon på Älmhultsbostäder.
6. I kommunens lokaler och bostäder ska energianvändning per kvadratmeter minska med 30 procent mellan år 2014 och 2030.	kWh/m2 och år	155	140	123	124	128	116		30 procent minskning mellan år 2014 och 2030 innebär 103 kWh/m2 år 2030 vilket tyder på att vi är på god väg.
7. År 2030 ska Älmhults kommun äga anläggningar för solenergi med en totalt installerad effekt på minst 700 kW.	kW		276	302	332	332	406		Stadig ökning, stor satsning inför 2023 och framåt.
8. Körsträckor för persontransporter ska minska. Nyckeltal: Minskad transportenergi (kWh/årsarbetare). Referenspunkt 2017: 865 (785) kWh/årsarbetare.					1790	1528			Avsaknad av system för datainsamling/körjournaler.

En cirkulär kommun

Utgångspunkten är att det som utvinns ur naturen ska kunna användas, återvinnas eller slutligt omhändertas på ett uthålligt sätt med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

Vi behöver minska vår resursanvändning genom att ändra sätten vi producerar och konsumerar varor och tjänster. Hållbar konsumtion innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar, förbättrad hälsa och minskad fattigdom där varorna produceras. Minskad konsumtion, mera återbruk och återvinning av material är nödvändigt för att anpassa förbrukningen till jordens resurser och minska negativ påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. En hållbar konsumtion och produktion bidrar bland annat till en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen, samt minskad påverkan från farliga kemikalier.

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 12.3: Halvera matsvinnet i världen

Delmål 12.4: Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall

Delmål 12.5: Minska mängden avfall markant

Delmål 12.6: Uppmuntra företag att tillämpa hållbara metoder och hållbarhetsredovisning

Delmål 12.7: Främja hållbara metoder för offentlig upphandling

Delmål 12.8: Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar

Det här är våra utmaningar

Kommunens avfallsplan som antogs 2020 innehåller konkreta åtgärder som ska genomföras för att Älmhult ska bidra till en hållbar och cirkulär konsumtion där produkter återbrukas och avfallsmängderna minskar.

Arbetet med att skapa förutsättningar för tillväxt måste ske på ett sådant sätt att vi samtidigt kan klara målen om hållbar konsumtion och produktion.

Genom att utveckla hållbara upphandlingar kan kommunen minska miljöpåverkan och även bidra till social hållbarhet. Det är en utmaning ekonomiskt att ställa hållbarhetskrav i alla våra upphandlingar och resurskrävande att följa upp leverantörerna för att säkerställa att kraven efterlevs.

Vi behöver fortsätta arbetet med att minska matsvinnet i våra måltidsverksamheter.

När vi upphandlar varor som produceras utomlands kan vi bidra till ökad hållbarhet i andra länder genom att ställa hållbarhetskrav, men det är svårt och resurskrävande att ställa och följa upp sådana krav.

Det här har vi gjort 2022

Under 2022 flyttade Älmhults kommuns secondhandbutik Återbruket till Älmhults handelsplats. Återbruket är en verksamhet som ger sysselsättning till personer som behöver stöd med att komma ut i arbetslivet. Flytten har möjliggjort för Återbruket att växa eftersom verksamheten nu hamnar i ett sammanhang tillsammans med andra butiker. Från att ha legat lite i skymundan blir det nu enklare för fler att besöka butiken och handla cirkulärt! Återbruket används även för att cirkulera begagnade möbler och inventarier från kommunens verksamheter.

Källsortering på allmänna platser har utökats och finns nu på fler offentliga platser runtom i kommunen såsom på Västra Bökhults lekplats och Blendas backe. Totalt har Älmhults tätort 15 papperskorgar med källsortering. Mindre papperskorgar med enbart osorterat skräp har tagits bort på dessa platser. Soporna som förekommer i en park eller en stadskärna är en värdefull resurs som bör tillvaratas och skickas vidare in i den cirkulära ekonomin. Arbetet är en del i kommunens nya avfallsplan där källsortering i offentliga miljöer är en åtgärd för att nå visionen ”Ett Småland utan avfall”.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
12	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	↗
12	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	↗

Mätbara mål från miljöplan 2030

Mål	Enhet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Kommentarer
15. I Älmhults kommun ska minst 90 procent av alla hushåll och verksamheter sortera ut sitt matavfall senast år 2021.	Procent (%)			ca 10%	ca 10%	ca 10%	94	95	
16. Hushållsavfall som skickas till förbränning ska minska till 150 kg/invånare och år senast 2025.	kg/inv. och år			225	209	194	183	166	
17. Senast år 2019 ska alla kommunala verksamheter källsortera de förpackningar (glas, metall, plast, papp) och tidningar som verksamheten ger upphov till.	Procent (%)								Samtliga sorterar ut. Men källsortering tillgänglig för brukare, elever och besökare saknas i majoriteten av samhällsfastigheterna Miljöhus finns i samtliga verksamheter. Källsortering ska enligt avfallsplan finnas tillgänglig för brukare.
18. Senast år 2019 ska alla kommunala verksamheter sortera ut sitt matavfall.							100%	100%	Miljöhus/rum finns sedan 2020 i samtliga kommunala verksamheter.

Hållbara livsmiljöer

Hållbara livsmiljöer och städer handlar om att göra stadsmiljöer säkra och hållbara för framtiden. En allt större andel av ohälsa i dagens samhälle beror på stillasittande och stress, så kallade livsstilssjukdomar. Grönska och miljöer som uppmuntrar till fysisk aktivitet är viktigt för rekreation, hälsa, välbefinnande, lek och lärande. Tätortsnära grönska och biologisk mångfald är viktiga för att leverera ekosystemtjänster, såsom behagligare lokalklimat och minskad sårbarhet för klimatförändringar.

Aktuella globala hållbarhetsmål

Mål 11: Hållbara städer

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städer säkra och hållbara för framtiden.

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 11.2: Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla

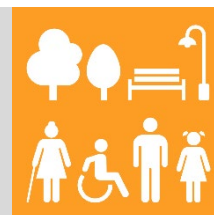
Delmål 11.3: Inkluderande och hållbar urbanisering

Delmål 11.6: Minska städernas miljöpåverkan

Delmål 11.7: Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla

Det här är våra utmaningar

Samhällsplaneringen har ett långsiktigt perspektiv och hållbarhetsfrågor är en naturlig del. Det är samtidigt en utmaning att få med alla perspektiv som segregation, tillgänglighet, grönområden, klimatanpassning, tillgång till fritidsaktiviteter och så vidare.

En hög expansionstakt ger ökat tryck på infrastruktur i form av vatten och avlopp samt dagvattenhantering.

Klimatanpassning genom lokala dagvattenlösningar och stadsgrönska som ger skugga vid varma perioder är kostsamt, men ger en minskad sårbarhet för klimatförändringar.

En hållbar livsmiljö innebär även en giftfri miljö. Exponering av farliga kemikalier i vår omgivning kan öka risken för cancer, påverka kroppens hormonsystem samt ge en rad andra negativa konsekvenser för människors hälsa. Barn är särskilt utsatta.

Höga värden av partiklar i luften, PM_{2,5}. Värden från 2020 var bland de högsta i Sverige. Nya mätningar och samverkan med Linnéuniversitetet sker under 2023.

Såväl psykisk som fysisk ohälsa ökar i samhället. Fler ekosystemtjänster i stadsmiljön kan främja välmående, lek och rekreation. Tätortsnära grönska och biologisk mångfald är viktiga för att leverera ekosystemtjänster.

Det här har vi gjort under 2022

Som ett resultat av inventeringen av gräsytor 2021 har ett antal ytor fått en förändrad metod av skötsel, för att gynna olika arter. Utvärdering sker årligen.

Gräsmattor är ofta mycket artfattiga miljöer och består ibland bara av en eller ett par gräsarter. Genom att låta dem utvecklas till ångar eller låta gräsmattornas växter blomma innan de klipps gynnar vi humlor, fjärilar och bin. Kommunen har också ett ökat fokus på bivänliga rabatter, exempelvis Västra Bökhults nya torg som lockar mängder av fjärilar.

Under 2022 har kommunen påbörjat arbetet med att utveckla Etapp 2 i området Södra Möckeln. Etapp 2, mellan Majtorpsgatan och Vattenverket, förstärks med nya stigar, skyltning och broar. Resultatet blir en nya 3 km slinga, Lilla Bökhultsslingan. Ambitionen är att utveckla ett större sammanhängande friluftsområde som blir en länk mellan centrum och sjön Möckeln genom att tillgängliggöra och skapa mer sjönära rekreation. Det övergripande syftet är att skapa attraktiva boendemiljöer genom fler ekosystemtjänster. Det ska vara enkelt för Älmhultsbor att ha nära till vackra, naturrika och varierade promenadstråk. Vardagsnära natur är en viktig resurs med många positiva hälsoeffekter, såväl fysiskt som psykiskt.

Under året genomfördes en Markanvisningstävling i Västra Bökhult Etapp 2 med ett stort fokus på gestaltning och hållbarhetsfrågor. Området kommer att innehålla bostäder godkända enligt kraven i miljömärkningen Svanen. Det innebär bland annat att bostäderna uppfyller höga krav på giftfria material och energibehov. Det kommer att finnas bostäder med exempelvis solceller eller sedumtak samt system för återbruk av vatten till wc-spolning. Ett stort fokus finns för att området ska bidra med hållbara mobilitetslösningar och gröna och sociala utemiljöer.

Under året har arbetet påbörjat med att ta fram kommunens första Grönplan. Grönplanen ska visa hur kommunen ska utveckla tätortsnära parker, natur och grönområden. Grönstruktur kan ge förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att bidra med viktiga ekosystemtjänster. En förutsättning för att naturen ska bidra med dessa tjänster är en sammanhängande och varierad grönstruktur som värnas, gynnas och utvecklas på olika sätt. Det övergripande målet är att säkerställa att dagens och framtidens invånare får tillgång till tätortsnära gröna och rekreativa miljöer med livskraftiga ekosystem.

Under 2022 har arbetet varit fokuserat på dialoger med olika målgrupper och kartläggning av grönstruktur. Kommunen har tagit fram en kartläggning över centralortens grönstruktur och analyserat vilka ekosystemtjänster som behöver utvecklas. Ekosystemtjänster är alla nyttor

människor får från naturen, ex biologisk mångfald, rekreation, rening av dagvatten och flödesreglering. De delas in i kulturella, stödjande, reglerande och försörjande ekosystemtjänster.

Under året har kommunen besökt en samarbetskommun i Sydafrika, JB marks kommun. Kommunsamarbetet är ett SIDA-finansierat projekt som handlar om att gemensamt ta fram en grönplan. Projektet handlar om att dela varandras utmaningar, möjligheter och erfarenheter kring grönska,

klimateanpassning, trygghet, inkludering och stadsutveckling.

Under 2022 gjorde kommunen skräpmätningar i naturområdena Haganäs, Klöxhult och Bökhult för att ta reda på hur stort problemet med nedskräpning är. Mätningarna gjordes med en metod framtagen av Håll Sverige rent och är ett komplement till mätningar i stadsmiljö under 2021. Vid en jämförelse med snittet för naturmiljöer i tätorter i andra kommuner ligger Älmhult bra till.

Mål Agenda 2030	Nyckeltal	Trend
11	Demografisk försörjningskvot	→
11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	→

Mätbara mål från miljöplan 2030

Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kommentarer
11. Andelen ekologiska, rättvisemärkta och närproducerade livsmedel som köps in till Älmhults kommun ska öka till minst 50 procent.	Procent (%)	33	36	37	34	35	29	Inköpt andel ekologiskt.
12. 100 procent av punkterna på checklisten för kemikaliesmart förskola ska vara avklarade 2020.	Referenspunkt 2017: Påbörjat arbete med handlingsplan			20	80	100		Projektet är avslutat
13. Mängden kvicksilver, bly och kadmium i avloppsslammet i kommunala reningsverk ska minska, samt ligga på en betryggande marginal (50 procent) under gällande rekommendationer och gränsvärden.	Bly mg/kg TS	16	12	12	12	11	11,5	Samtliga värden ligger på en betryggande marginal under gränsvärden.
	Kvicksilver mg/kg TS	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	0,52	
	Kadmium mg/kg TS	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,75	
14. Mängden farligt avfall inklusive batterier och elavfall i soppåsen ska minska. Nyckeltal: Insamlade mängd farligt avfall (kg/person) ska minska	kg/person	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	0,52	

Rika och tillgängliga naturmiljöer

Förlusten av biologisk mångfald är ett problem världen över, så också i Sverige och Småland. Det beror till stor del på mänsklig aktivitet, mängden bekämpningsmedel, förstörelsen av livsmiljöer och klimatförändringar. Risken är stor att ekosystemens förmåga att leverera livsviktiga ekosystemtjänster skadas om det inte finns en mångfald av olika arter med skilda funktioner.

Aktuella globala hållbarhetsmål

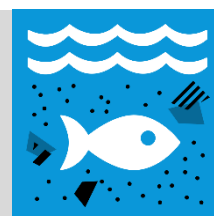
Mål 14: Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling. Haven täcker 70 procent av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning. Hur vi hanterar våra hav är avgörande för mänskligheten som helhet och för att balansera effekterna av klimatförändringarna.

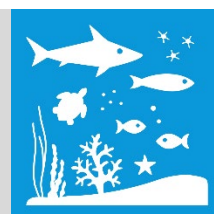

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 14.1: Minska föroreningarna av haven

Delmål 14.2: Skydda och återställ ekosystem

Delmål 14.5: Bevara kust- och havsområden

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling.

Dricksvatten är dessutom vårt viktigaste livsmedel.

6 RENT VATTEN OCH
SANITET FÖR ALLA

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 6.3: Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning

Delmål 6.4: Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning

Delmål 6.6: Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Att tillgodose mänsklighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler och råmaterial utan att skada den biologiska mångfalden och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystemtjänster är en avgörande utmaning för vår överlevnad.

15 EKOSYSTEM OCH
BIOLOGISK
MÅNGFALD

Relevanta mål på kommunal nivå:

Delmål 15.1: Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten

Delmål 15.5: Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer

Delmål 15.8: Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem

Delmål 15.9: Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning

Utmaningar

En stor andel sjöar och vattendrag i Älmhults kommun uppnår inte god ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv och det krävs arbete för att förbättra vattenkvaliteten i dem.

Arbetet med klimatanpassning behöver intensifieras i kommunen. I takt med att risken för fler och mer intensiva skyfall väntas öka de närmaste årtiondena, behövs satsningar på robusta system för dagvatten.

Det finns fortfarande enskilda avlopp i kommunen som inte uppfyller lagkraven på rening och behöver åtgärdas.

Arbetet med ekosystem och med biologisk mångfald är en utmaning för Sverige. Några av utmaningarna för Sverige handlar om att samtidigt som bioekonomin stärks utveckla ett hållbart skogsbruk, minska förlusten av biologisk mångfald, hindra utbredningen av invasiva arter samt öka restaureringen av våtmarker.

Markanvändning och nyttjande av naturresurser kan utgöra ett hot mot den biologiska mångfalden. Kommunen har som markägare stora möjligheter att ta naturhänsyn genom att bevara, restaurera och

säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem både på land och i vatten.

En utmaning för kommunen är att bekämpa invasiva arter, dvs. växter eller djur som sprids snabbt och konkurrerar ut inhemska arter. Detta förändrar ekosystemen och de ekologiska sambanden och är ett av de största hoten mot biologisk mångfald

Våtmarkernas areal har minskat kraftigt och Älmhults kommun har påverkats starkt av olika sjösänkingsföretag, markavvattningsföretag, utdikning av mossmarker för torvbrytning och skogsdikning de senaste 200 åren. När våtmarkerna minskar eller skadas försvinner samtidigt deras biologiska mångfald, viktiga nyttor och funktioner. Återskapande av våtmarker kan bidra till minskad klimatpåverkan, gynna biologisk mångfald och återskapa flödesdämpande och vattenhushållande funktioner.

Ta tillvara på möjligheterna till ett rikt friluftsliv i kommunen. Friluftsliv bidrar till att nå folkhälsa, förståelse för naturen och även till landsbygdsutveckling genom exempelvis naturturism.

Det här gjorde vi under 2022

Kommunen genomförde sommaren 2022 ett projekt för att sprida information om och bekämpa invasiva arter. Med hjälp av handledare från naturskyddsföreningen har sommarjobbare hjälpt till med bekämpning genom dragning och plockning i parker och skogsområden. Projektet var finansierat av statliga LONA-bidrag.

Sommaren 2022 genomfördes en inventering av invasiva arter i samarbete med Länsstyrelsen. Identifierade arter har rapporterats i artportalen för att ge en samlad bild av arternas omfattning i hela Sverige. Underlaget från inventeringen kommer att användas till kommande handlingsplan för invasiva arter.

Under 2022 pågick ett projekt för att bekämpa den invasiva och problematiska växten parkslide som har rotat sig intill vattenverket i Älmhult. Risken om växten får finnas kvar är att den konkurrerar ut inhemska arter och även att den kan skada och förstöra infrastrukturen. Planen är att den ska täckas bort under 15 års tid med en ogräsdug hopsvetsad till rätt storlek som sedan täcks ytterligare med 20 centimeter jord eller sand. Projektet har bekostats av bidrag från Länsstyrelsen.

Under 2022 har arbetet startats upp med att skapa en ny vandringsled i Östra Möckeln. Vandringsleden ska knyta ihop fem naturreservat och kulturresevatet Linnés Råshult och kommer bestå av tre delslingor som tillsammans motsvarar 3–4 mil led i varierad natur. Genom att koppla samman besöksmål, såsom Destination Möckelnäs och Linnés Råshult, med befintliga naturreservat skapas en bättre helhetsupplevelse för besökare. Arbetet under 2022, Etapp 1, har handlat om att upprätta avtal med markägare samt att få stigar och spänger

på plats. Arbetet kommer under 2023 fortsätta i Etapp 2 med skyltning och stolpar.

I november invigdes den första delsträckan av vandringsleden mellan Diö och Linnés Råshult. Denna första sträcka har iordningsställt i samverkan med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Medarbetare från Skogsstyrelsens projekt Naturnära jobb har byggt spänger och placerat ut stolpar.

Kommunen har i en våtmarksplan analyserat var i landskapet det finns goda förutsättningar att restaurera våtmarker eller sänkta sjöar. Totalt har 181 potentiella våtmarksytor lokaliserats. Återskapande av våtmarker kan bidra till minskad klimatpåverkan, gynna biologisk mångfald och återskapa flödesdämpande och vattenhushållande funktioner. Under våren 2022 skickades brev ut till 900 berörda markägare med information om möjligheterna och intresset har varit väldigt stort. Kommunen har tillsammans med Naturcentrum haft dialog med flera markägare där potentialen och intresset är störst.

I augusti 2022 invigdes de tre natursköna och unika mötesplatser längs Helge å. I Delary, Hallaryd och Gustavsfors finns nya kultur- och vandringsstigar med bänkar och bord och tillgänglighetsanpassade fiskebryggor och toaletter. Projektet var finansierat av statliga LONA-bidrag.

Under året fick elever i årskurs F-6 möjligheten att få uppleva naturens mångfald. Dagen var en del i årets uppdrag inom projektet miljöspanarna - Spana på mångfalden. Totalt fick 23 klasser möjligheten att spana på naturen med en naturpedagog. Dagarna innehöll bland annat hävning i vatten och på blomrik mark med lupp och håv som främsta verktyg.

Mål	Nyckeltal	Trend
Agenda 2030		
6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	→
6	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	→
6	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	→

Mätbara mål från miljöplan 2030

Mål	Enhet	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kommentarer
19. Samtliga skyddsvärda träd på kommunens mark ska skötas så att deras livsbetingelser gynnas.	Procent (%)							Trädinventering pågår av kommunens träd.
20. Andel (procent) skyddad natur ska öka	Procent (%)	2	2	2	2,1	2,1		Rikssnitt 11,3, Kronobergs län 3,2%. Totalt 12 naturreservat.
21. 100 procent av kommunens sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027.	Andel (%) med god ekologisk status		16%		26%	23%		Klassning i ny förvaltningscykel ej klar.
22. Årsmedelhalt av kväve i Drivån, nedströms Älmhults avloppsreningsverk, ska hållas så på så låga nivåer som möjligt utifrån tillgänglig teknisk lösning och i den utsträckning som inte anses ekonomiskt orimligt att uppfylla. Särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärden jämfört med kostnaden för sådan åtgärd.	µg/liter	3567	6700	5567	4650	6367	6560	1200 µg/liter är Naturvårdsverkets undre gräns för mycket höga halter.
23. Alla enskilda avlopp har godtagbar rening senast 2030.	Procent (%)	50%	56%	62%	62%	70%	71%	
24. Vattenskyddsområden med skyddsbestämmelser ska finnas för alla allmänna vattentäkter senast år 2030.	Procent (%)	62%	62%	62%	62%	62%		

Slutsatser

Sammantaget är Älmhult en välmående kommun som fortsätter att växa och utveckla nya bostads- och verksamhetsområden. Trots detta står vi, liksom samhället i övrigt, inför flera komplexa samhällsutmaningar, exempelvis:

- Segregation och otrygghet
- Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald
- Kompetensförsörjning och utbildning

Samtidigt befinner kommunen sig i ett ansträngt ekonomiskt läge där kommande år kommer att präglas av inflationen i form av exempelvis höjda räntor och energipriser. En växande befolkning skapar möjligheter för tillväxt och välfärd, men kräver också kommande år större investeringar i form av exempelvis nya skolor, förskolor och infrastruktur.

Vägen framåt

Utmaningarna är gemensamma för många kommuner och myndigheter, forskning och organisationer, såsom SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och Delegationen för Agenda 2030, framhåller fyra viktiga förhållningssätt som krävs för att skapa omställning och nå hållbarhet.

1. Målen är integrerade.

Utmaningarna kan inte lösas var och en för sig själv, de påverkar varandra. FN betonar vikten av att ha ett integrerat angreppssätt och att de globala målen är odelbara, det vill säga att det finns synergier mellan de olika målen och att man inte kan hantera ett hållbarhetsperspektiv i taget.

2. Samverkan internt och externt

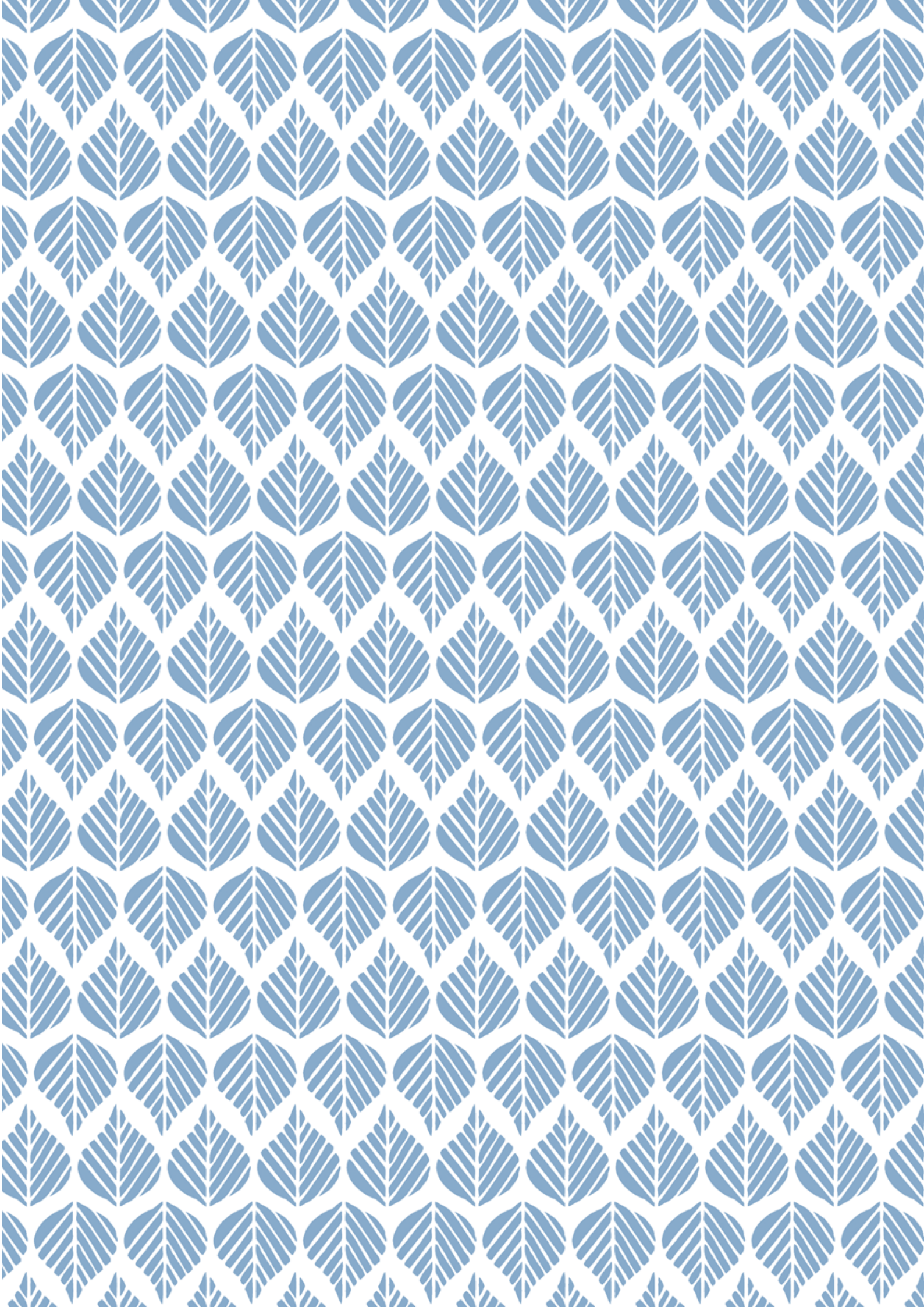
Det handlar också om att tänka tillsammans. Utmaningarna berör ofta flera nämnder och kräver även samverkan internt för att hitta nya lösningar. Kommunorganisationen kan inte leda en omställning på egen hand utan det krävs också samverkan med externa aktörer. Samordning, samarbete och samverkan både *kräver* kapacitet och *skapar* kapacitet.

3. Innovation

För att skapa omställning krävs mer än att bocka av målen på en checklista. Men det handlar inte alltid om att göra mer av samma sak utan ibland om att göra något på ett annat sätt. Med begränsade ekonomiska resurser krävs nytänk och innovation för att skapa kostnadseffektiva lösningar som påverkar flera mål positivt.

4. Ledarskap och fokus

Det krävs en gemensam målbild och ett strategiskt arbete som innefattar samtliga mål för att skapa engagemang, kraft och långsiktig omställning. Det krävs förutsättningar av kunskap, kultur, motivation, politisk legitimitet, förståelse, ledarskap, arbetstid och förtroende för att utveckla såväl det interna hållbarhetsarbetet som hållbarhetsarbete i samverkan med andra aktörer.

Älmhults
kommun